MALTA

QORTI CIVILI
(SEZZJONI TAL-FAMILJA)

ONOR. IMHALLEF
RAYMOND C. PACE

Seduta ta' l-24 ta' Frar, 2005

Citazzjoni Numru. 1462/2002

A

vs.

B

Il-Qorti,

<u>I. PRELIMINARI.</u>

Rat ic-citazzjoni attrici datata 23 ta’ Dicembru 2002 (a fol.1 tal-process) fejn gie premess:-

Illi l-konvenuta B Tichett twieldet fis-16 ta’ Lulju 1968 minn B, mart l-attur A u giet registrata bhala bint l-istess A bic-certifikat tat-twelid numru elfejn sitt mija u erbgha w erbghin tas-sena elf disa’ mija u disgha u sittin (2644/1969 – Dok. “A”);

Illi l-konvenuta B kienet abbandunat id-dar matrimonjali fid-19 ta’ Marzu 1966 u minn dak in-nhar sat-twelid tal-konvenuta B, l-attur u martu kienu baqghu mifrudin *de facto* tant li b’sentenza ta’ din il-Qorti tat-8 ta’ Marzu 1972 l-attur kien ottjena s-separazzjoni gudizzjarja minn martu l-konvenuta B;

Illi l-konvenuta B twieldet mir-relazzjoni adultera tal-konvenuta l-ohra B u m’hijiex bint l-attur;

Illi *inoltre* l-konvenuta B kienet hbiet kemm it-tqala taghha u kemm it-twelid ta’ bintha B, u l-attur kien biss dan l-ahhar li sar jaf b’ din it-tifla u li kienet giet registrata bhala bintu;

Illi l-attur ghandu jhedd jichad li jaghraf lill-imsemmija B bhala bintu;

Illi, l-istess attur talab lil din il-Qorti sabiex ghar-ragunijiet premessi:-

1. Tiddikjara li l-attur m’ ghandux jirrikonoxxi bhala bintu l-imsemmija konvenuta B, koncepita mir-relazzjoni adultera tal-konvenuta B, meta hija u l-attur kienu separti *de facto*;

2. Tordna li l-att tat-twelid numru 2644/1969 riferibbli ghall-imsemmija konvenuta B jigi korrett fis-sens li l-attur ma huwiex missierha, u per konsegwenza l-konvenuta titnizel bhala mwielda minn missier injot;

Bl-ispejjez kontra l-konvenuti li jibqghu mharrka ghas-subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni attrici, il-lista tax-xhieda u l-lista tad-dokumenti a fol. 2 u 3 tal-process;

Rat id-dokumenti esebiti.

Rat id-digriet tal-affidavit moghti fis-7 ta’ Jannar 2003 fejn il-Qorti pprefiggiet lill-attur sittin (60) gurnata sabiex

jipprezenta l-provi kollha li jista' permezz tal-procedura tal-affidavit.

Rat il-pubblikazzjoni fil-gazzetta tal-Gvern skond il-ligi datata 10 ta' Jannar 2003.

Rat in-nota tal-attur datata 20 ta' Frar 2003, a fol. 12, li permezz taghha esibixxa l-affidavit tieghu.

Rat il-verbal datat 20 ta' Marzu 2003, fejn Dr. Pawlu Lia ghall-attur iddikjara li m'ghandux provi aktar.

Rat il-verbali datati 21 ta' Mejju 2003 u 17 ta' Gunju 2003.

Rat ir-rikors tal-attur datat 30 ta' Settembru 2003, a fol. 21, fejn talab bir-rispett lil din il-Qorti biex joghgobha tordna n-notifika wara l-hinijiet legali.

Rat id-digriet datat 1 ta' Ottubru 2003, fejn il-Qorti laqghat it-talba.

Rat il-verbal datat 15 ta' Ottubru 2003.

Rat ir-rikors tal-attur datat 15 ta' Jannar 2004, a fol. 27, fejn talab bir-rispett lil din il-Qorti sabiex joghgobha tordna n-notifika tal-konvenuta permezz tal-procedura tal-affissjoni.

Rat id-digriet tal-Qorti datat 16 ta' Jannar 2004, fejn il-Qorti laqghat it-talba biss fis-sens li ordnat tali notifika ssir *ai termini* tal-**artikolu 187 (3) tal-Kap. 12** f'gazzetta lokali wahda.

Rat il-verbali datati 4 ta' Frar 2004 u 18 ta' Marzu 2004.

Rat il-pubblikazzjoni fil-gazzetta tal-Gvern skond il-ligi datata 6 ta' April 2004.

Rat in-nota tal-attur datata 13 ta' April 2004, a fol. 34, li permezz taghha esibixxa astratt minn gazzetta lokali.

Rat il-verbal datat 11 ta' Mejju 2004.

Rat in-nota tal-attur datata 8 ta’ Gunju 2004, a fol. 37, li permezz taghha esibixxa astratt minn gazzetta lokali.

Rat il-verbal datat 14 ta’ Ottubru 2004.

Rat il-verbal datat 8 ta’ Frar 2005, fejn il-kawza giet differita ghas-sentenza ghall-24 ta’ Frar 2005.

Rat li l-konvenuta B giet notifikata fid-29 ta’ April 2003, kif jidher a tergo ta’ fol. 17 tal-process, izda baqghet kontumaci.

Rat li l-konvenuta l-ohra B giet notifikata permezz tal-procedura abbazi ta’ l-**artikolu 187 (3) tal-Kap 12,** u wkoll baqghet kontumaci.

Rat ix-xhieda kollha prodotta.

Rat l-atti kollha l-ohra tal-kawza.

II. KONSIDERAZZJONIJIET.

(I) PRINCIPJI LEGALI.

Illi l-attur qed jitlob li din il-Qorti (1) tiddikjara li l-attur m’huwiex il-missier naturali ta’ B li weldet martu fis-16 ta' Lulju 1968; u (2) konsegwentement tordna lid-Direttur tar-Registru Pubbliku, sabiex jikkoregi l-Att tat-Twelid bin-numru 2644/69 biex isiru l-korrezzjonijiet kollha necessarji fejn l-isem l-attur jigi mnehhi u sostitwit, jekk ikun il-kaz ma’ isem il-missier naturali.

Illi fil-fatt din l-azzjoni ttentata mill-attur hija wahda ta’ *denegata paternita’* u hija wahda minn tliet azzjonijiet permessibbli fil-ligi taghna sabiex jigi attakkat l-istat ta’ legittimita’ *o meno* ta’ l-ulied. Fil-fatt t-tlett azzjonijiet huma s-segwenti u cjoe’:-

(a) L-azzjoni ta’ diskonoxximent jew ta’ *denegata paternita’* a bazi tal-**artikolu 70 tal-Kap 16** li hija miftuha

ghar-ragel li fic-certifikat tat-twelid huwa ndikat bhala missier it-tifel imwieled fiz-zwieg, u dan fil-kazijiet indikati tassativament fis-**Subartikolu (1) (a) sa (d),** liema azzjoni tattakka l-prezunzjoni *“pater est quae iustiae demonstrat”,* u twassal biss mhux biex jigi determinat il-missier tat-tarbija imma biss ghad-dikjarazzjoni li r-ragel ta’ l-omm ma huwiex il-missier, liema azzjoni ghandha tigi prezentata fit-termini stretti moghtija fl-**artikolu 73 tal-Kap 16.**

(b) It-tieni azzjoni hija dik moghtija biss lit-tifel *ai termini* tal-**artikolu 84** sabiex jitlob l-istat ta’ iben legittimu u ghaliha japplikaw ir-regoli stabbiliti fl-**artikoli 82 sa 85 tal-Kap 16.**

Illi a propozitu ta’ din l-azzjoni nghad fil-kawza **“Antonio Scerri Gauci vs Dottor Giovanni Scicluna nomine et”** (A.C. 14 ta’ Jannar 1952):-

“Illi din l-ahhar azzjoni tat-tfittxija ta’ paternita’ hija moghtija biss lit-tifel u hija estiza lill-werrieta jew dixxendenti tieghu fil-kaz biss previst mill-ligi;

It-tifel ghandu d-dritt li jitlob stat kuntrarju ghal dak li jaghtih l-att tat-twelid meta ma jkollux pussess ta’ stat konformi ma’ l-att tat-twelid, u ebda limitazzjoni ohra ma timponilu l-ligi ghall-ezercizzju ta’ dik l-azzjoni. Ghaldaqstant lilu ma tolqtux il-limitazzjoni li tolqot lil persuni ohra nteressati, konsistenti f’illi huma jkollhom jippruvaw l-impossibilta’ fizika ta’ koabitazzjoni tal-prezenti genituri tat-tifel fi zmien rilevanti minhabba lontananza;

Meta t-tifel ma hux ostakolat fl-ezercizzju ta’ l-azzjoni ta’ ricerka tal-paternita’ tieghu bil-fatt li dik l-impossibilta’ fizika ma tirrizultax; l-unika limitazzjoni li tolqtu hija dik illi tolqtu meta huwa jkun jippossjedi stat konformi mal-att tat-twelid tieghu”.

Illi f’kaz maghmul a bazi ta’ din l-azzjoni fis-sentenza **“Walter Ahar nomine vs Pio Micallef”** (P.A. (A. J. M.) 21 ta’ Frar 1996) inghad illi *“minn dan it-taghlim jidher li l-fatt li r-ragel ta’ omm it-tarbija kien prezenti Malta u kellu l-possibilta’ li jkollu relazzjoni ma’ martu, ma ghandu jkun*

ta' ebda xkiel fl-indagini li ghandha ssir sabiex tigi stabbilita l-identita' tal-missier naturali tal-istess attur".

(c) It-tielet azzjoni hija dik kontemplata fl-**artikoli 76 u 77 tal-Kap 16** fejn fl-**artikolu 77** jinghad li:-

"Il-legittimita' ta' tifel imwieled matul iz-zwieg tista' tigi attakkata minn kull min ghandu nteress, jekk jipprova illi, fiz-zmien bejn it-tliet mitt gurnata u l-mija u tmenin gurnata qabel it-twelid tat-tifel, ir-ragel kien f'impossibilta' li jghammar ma' martu minhabba li kien 'il boghod minnha".

Illi din l-ahhar azzjoni imsemmija ta' mpunjazjoni ta' legittimita' hija miftuha ghal kull terz, inkluz lill-omm u lill-istess tifel peress li hija disponibbli ghal min ghandu nteress, inkluz il-persuna li tallega li hija missier it-tifel.

Illi minn dan kollu jirrizulta li l-ligi taghti l-opportunita' lill-diversi persuni fil-parametri hemm indikati, u biss bl-azzjonijiet fuq indikati sabiex tigi denagata l-paternita' jew anke' kontestata l-legittimita`.

Illi pero' fl-opinjoni ta' din il-Qorti l-azzjoni abbazi tal-**artikolu 77** hija subordinata ghal dak li hemm provdut fl-**artikolu 81** li jipprovdi li l-istat ta' iben legittimu ma jista' jigi attakkat minn hadd, lanqas mill-iben innifsu jekk il-minuri jkun akkwista l-istatus ta' iben legittimu mill-att tat-twelid u l-pussess tal-istess stat li jaqbel ma' tali att.

Illi fi kliem iehor l-azzjoni ttentata skond **l-artikolu 77** sabiex tirnexxi trid issir fl-ewwel lok a bazi ta' iben jew bint li skond l-att ta' twelid ma jkunx ikkunsidrat bhala legittimu, jew ghalkemm l-istess att ta' twelid jikkunsidrah legittimu, huwa ma jkunx jippossedi l-istess stat ta' legittimu.

Illi l-pussess ta' l-istat ta' iben legittimu skond **l-artikolu 80** *"stabbilit minn gabra ta' fatti, mehudin flimkien, li jiswew biex juru r-rabta ta' filjazzjoni u ta' demm bejn it-tifel u l-familja li hu jghid li hi l-familja tieghu.*

L-ewlenin fost dawn il-fatti huma:-

(a) Illi t-tifel ikun gieb dejjem il-kunjom tal-missier li tieghu jghid li huwa l-iben;

(b) Illi l-missier ikun trattah bhala ibnu, u, f'dik il-kwalita' haseb ghall-manteniment u edukazzjoni tieghu, u sabiex jikkollokah;

(c) Illi t-tifel gie dejjem maghruf bhala tali min-nies;

(d) Illi huwa jkun maghruf bhala tali mill-familja".

Illi dan ifisser skond is-sentenza **"Malika Cachia Ejjebili et vs Ahmed Kamel El Din et"** (P.A.(RCP) 26 ta' Jannar 2000) li skond il-provvedimenti tal-**artikolu 82 tal-Kap 16 tal-Ligijiet ta' Malta,** huwa biss jekk ikun hemm *"nuqqas ta' att ta' twelid* ***jew*** *tal-pussess ta' stat* (u dan skond kif definit fl-**artikolu 80 tal-Kap 16**) *inkella jekk it-tifel ikun gie registrat taht isem falz, … … … li l-prova tal-filjazzjoni tista' ssir b'xhieda ohra li tista' tingieb skond il-ligi".*

Illi mis-sentenzi fuq citati din hija l-unika konkluzjoni logika li tista' tinghata meta jigu mqabbla l-**artikoli 81** mal-**artikolu 77,** *stante* li jidher li fl-opinjoni ta' din il-Qorti, l-kundizzjoni kontenuta fl-**artikolu 77** dwar l-impossibilta' fizika, hija wkoll kundizzjoni ohra li kull persuna ohra, apparti l-minuri jekk dan jagixxi *ai termini* tal-ligi.

Illi dan jinsab ikkonfermat fis-sentenza **"Mario Maugeri vs Direttur tar-Registru Pubbliku"** (P.A. (RCP) 13 ta' Jannar 1999) fejn inghad b'referenza ghall-fatti f'dik il-kawza li *"Dwar l-**artikolu 81** … … … jigi ndikat li tali artikolu ma huwiex ta' ostakolu ghall-azzjoni odjerna, peress li jidher car mis-segwenti fatt fuq esposti, li l-istess minuri qatt ma kellu l-pussess ta' stat ta' iben legittimu li jaqbel mal-att tat-twelid peress li l-persuna ndikata kienet ilha nieqsa … ... u ommu kienet tghix biss mal-attur".*

Illi minn dan johrog car li jekk iben jew bint ikollhom stat ta' wild legittimu, u jkollhom ukoll il-pussess tal-istess stat konformi mal-att ta' twelid, <u>hadd</u> ma jista' jattakka dan l-istat a bazi tal-**artikolu 77** anke' jekk tigi ppruvata l-

impossibilta' fizika ndikata fl-istess artikolu. Illi dan gie wkoll konfermat fis-sentenzi **"Concetta Conti nomine vs Angelo Camilleri"** (Vol.XXXII.ii.309) u **"Jesmond Zammit vs Anthony Rapa et"** (P.A. (RCP) 18 ta' Jannar 2000) fejn inghad li:-

*"Illi dan ifisser illi skond il-provedimenti tal-**artikolu 82 tal-Kap 16 tal-Ligijiet ta' Malta,** jekk ikun hemm nuqqas ta' att ta' twelid **jew** ta' pussess ta' stat (u dan skond kif definit fl-**artikolu 80 tal-Kap 16**) inkella jekk it-tifel ikun gie registrat taht isem falz … … il-prova tal-filjazzjoni tista' issir b'xhieda ohra li tista' tingieb skond il-ligi. Fi kliem iehor jekk il-pussess ta' stat ma jaqbilx mac-certifikat tat-twelid il-prova li tohrog mic-certifikat tar-Registru Pubbliku mhux insindakabbli".*

Illi dawn il-principji kollha gew kkonfermati fis-sentenzi **"Stephen Healey vs Clyde Farrugia Vella"** (P.A. (RCP) deciza fl-1 ta' Marzu 2001 Cit. Nru: 1841/98/RCP); **"Carmel Grima et vs Carmelo Borg et"** deciza fil-5 ta' Lulju 2001 Cit. Nru. 190/97/RCP, **"Anthony Sant vs John Cutajar et"** (P.A. (RCP) 10 ta' Novembru 1999); **"Carmel Grima et vs Carmelo Borg et"** (P.A. (RCP) deciza fil-5 ta' Lulju 2001 Cit. Nru: 190/97/RCP); **"Natalino Scerri vs Giovanni Minafo`"** (P.A. (RCP) deciza fl-14 ta' April 2000 – Cit Nru 1919/98/RCP) u ohrajn.

Illi ghal dik li hija l-kawza odjerna ma hemm l-ebda dubju li din l-azzjoni, kif *di piu'* ndikata fic-citazzjoni attrici giet istitwita skond il-parametri tal-**artikolu 70 tal-Kap 16 tal-Ligijiet ta' Malta,** li jiddisponi li:-

"Ir-ragel jista' jichad li jaghraf it-tifel imnissel matul iz-zwieg:-

(a) jekk jipprova li, fiz-zmien bejn it-tliet mitt jum u l-mija u tmenin jum qabel it-twelid tat-tifel, hu kien fl-impossibilta' fizika li jghammar ma' martu minhabba li kien 'il boghod minnha, jew minhabba xi accident iehor; jew

(b) jekk, fiz-zmien hawn fuq imsemmi, kien mifrud de facto jew legalment minn martu:

Izda ma jistax jichad lit-tifel jekk matul iz-zwieg ikun rega' nghaqad ma' martu, ukoll jekk temporanjament; jew

(c) jekk jipprova li fiz-zmien hawn fuq imsemmi kien milqut b'impotenza, ukoll jekk dik l-impotenza kienet wahda fit-tnissil; jew

(d) jekk jipprova li fiz-zmien hawn fuq imsemmi martu kienet ghamlet adulterju jew kienet hbiet it-tqala u t-twelid tat-tarbija, u barra minn jekk jipprova xi fatt iehor (li jista' jkun testijiet u provi genetici u xjentifici) li x'aktarx jeskludu dik il-paternita'".

<u>(II) APPLIKAZZJONI GHALL-PROVI PRODOTTI.</u>

Illi fl-ewwel lok wiehed irid jirreferi ghall-**artikolu 73 tal-Kap 16** li jipprovdi li tali azzjoni mir-ragel ta' martu u omm tal-istess tarbija trid issir fi zmien sitt (6) xhur mit-twelid, jekk ir-ragel dak iz-zmien ikun jinsab Malta, u jew fi zmien sitt xhur minn dak in-nhar li jikxef il-qerq, jekk it-twelid kien gie lilu mohbi.

Illi f'dan il-kaz jirrizulta li l-attur sar jaf li t-tarbija ma kinitx tieghu bosta snin wara, dan minhabba l-fatt li huwa lanqas kien jaf li martu weldet din it-tarbija. Fil-fatt sar jaf li huwa gie ndikat bhala missier l-istess tarbija meta gab l-istess certifkat tat-twelid ta' l-imsemmija konvenuta u cjoe' fis-17 ta' Dicembru 2002 u l-kawza giet istitwieta immedjetament fit-23 ta' Dicembru 2002. Ghalhekk jirrizulta li l-kawza saret fit-termini specifikati fl-**artikolu 73 (c) tal-Kap 16.**

Illi jidher mill-atti processwali la l-konvenuta B li tigi mart l-attur, ovvjament separata minnu, u lanqas il-konvenuta B li giet registrata bhala bint l-attur ma negaw dan il-fatt, ghax ghalkemm notifikati bic-citazzjoni attrici ma prezentaw l-ebda nota ta' eccezzjonijiet; veru li l-kontumacja hija opposizzjoni, pero' lanqas jista' jinghad li b'daqshekk huma b'xi mod ikkontrastaw l-allegazzjoni

attrici. Fil-fatt ix-xhieda ta’ l-attur bl-ebda mod ma’ giet kontradetta.

Illi fil-fatt mill-affidavit tal-attur jirrizulta li l-konvenuta B ikkometiet adulterju meta hija kienet ilha sentejn separata *de facto* mill-attur u *ad insaputa* tal-attur kellha tarbija li giet registrata bhala bint l-attur, u dan ukoll bla ma qalet xejn lill-attur dwar l-istess. Illi dan kollu jirrizulta mill-fatt li l-attur kien ilu separat *de facto* minn ma’ martu mis-sena 1966 u l-istess wild mertu tal-kawza odjerna sehh fis-16 ta’ Lulju 1968 u ghalhekk l-istess tarbija qatt ma’ setghet tkun it-tarbija u bint l-attur u fil-fatt qatt ma’ kienet maghrufa bhala tali.

Illi dan ifisser li l-istess konvenuta kkommettiet adulterju ghaliex kellha relazzjonijiet intimi ma’ terza persuna, mhux l-attur li kien zewgha, liema rizultat ta’ din ir-relazzjoni extra-maritali kien il-wild tal-istess tifla; illum mara, u ghalhekk ma hemm l-ebda dubju li gew sodisfatti d-dispozizzjonijiet tal-**artikolu 70 (1) (a) (b) u (d) tal-Kap 16.**

Ghalhekk taht dan l-aspett it-talbiet attrici ghandhom jigu milqugha kollha peress li gie konkluz mill-provi li l-attur m’huwiex il-missier tal-istess B, u ghalhekk ghandhom isiru l-korrezzjonijiet idoneji fic-certifikat tat-twelid tal-istess B.

III. KONKLUZJONI.

Illi ghalhekk ghal dawn il-motivi, din il-Qorti, **taqta’ u tiddeciedi,** fil-kontumacija tal-konvenuti B, **tilqa’ t-talbiet attrici** b’dan illi:-

1. Tiddikjara li l-attur ma’ huwiex il-missier tal-konvenuta B, koncepita mir-relazzjoni adultera tal-konvenuta B, meta hija u l-attur kienu separti *de facto*;

2. Tordna li l-att tat-twelid numru 2644/1969 riferibbli ghall-imsemmija konvenuta B jigi korrett fis-sens li l-attur ma jigix izjed indikat bhala missier l-istess tarbija, u per konsegwenza l-konvenuta B ghandha titnizzel bhala

mwielda minn missier injot jew mhux maghruf, u ghalhekk konsegwenza ta’ l-istess kull referenza fl-istess certifikat ghall-attur bhala missier l-istess tarbija ghandha tigi kkancellata, inkluz li jigu kkancelatti d-dettalji ta’ l-istess attur anke mill-kolonna li tirraprezenta isem u kunjom il-missier, nkluz il-kliem A, u d-dettalji l-ohra kollha tieghu, inkluz il-kliem *“the said”* mill-kolonna li tirriferi ghall-partikolaritajiet tal-omm, b’dan ghalhekk li kif inghad l-istess attur ma ghandux jibqa’ jigi indikat bhala l-missier tal-istess minuri u minflok l-istess minuri ghandha tigi ndikata li hija bint missier mhux maghruf u b’hekk din il-Qorti tordna li ssir kull modifika ohra *in vista* tal-ewwel talba milqugha b’din id-decizjoni.

Illi l-Qorti tordna wkoll li *ai termini* tal-**artikolu 256 tal-Kap 16 tal-Ligijiet ta’ Malta** li kull korrezzjoni hawn ordnata ghandha ssir mid-Direttur tar-Registru Pubbliku fi zmien ghaxart (10) ijiem minn dakinhar li s-sentenza tghaddi f’gudikat u ghandha ssir bis-sahha ta’ kopja vera tas-sentenza li tinghata lilu mir-Registratur tal-Qrati Superjuri, bil-mod preskritt fl-istess dispozizzjonijiet tal-**Kap 16**.

Illi dwar il-kap tal-ispejjez dawn ghandhom jigu sapportati mill-konvenuta B.

Moqrija.

< Sentenza Finali >

--------------------------------TMIEM--------------------------------